

RESUM

La innovació és un element clau per al creixement econòmic i el desenvolupament dels sectors i dels territoris i un repte del sistema agroalimentari per incrementar seua productivitat i sostenibilitat. El Sistema d'innovació és complexe tant per la diversitat d'actors que intervenen com per l'heterogeneïtat de les relacions que s'estableixen entre ells. Per impulsar el sistema de coneixement i innovació cal conèixer més sobre el seu funcionament.

Amb este objectiu, millorar el coneixement del sistema d'innovació en el sector agroalimentari de la Comunitat Valenciana, la investigació planteja un anàlisi des de la perspectiva de cadena de valor, sector i territori. El pes del sector agroalimentari en el sistema econòmic, el seu impacte en altres àrees degut al seu caràcter multifuncional i la importància de la innovació en tant que motor per al desenvolupament justifiquen esta linia d'investigació que pretén contribuir a explicar de quina forma s'innova.

La metodologia empleada combina la recerca bibliogràfica, l'anàlisi de cadena de valor, càlculs de vincles intersectorials amb matrius de input-output i models estadístics logit i probit. Les fonts d'informació utilitzades han estat la literatura científica sobre consum alimentari i organització de la cadena de valor, les matrius input-ouput d'Espanya i de la Comunitat Valenciana, l'enquesta d'innovació tecnològica d'empreses, bases de dades d'empreses agroalimentàries innovadores i no innovadores i variables i territorials a nivell local. La tesis recull els cinc articles elaborats durant la investigació.

Els resultats obtinguts indiquen que (i) el sector agroalimentari de la Comunitat Valenciana és moderadament innovador amb notables diferències entre la producció primària i la indústria d'aliments i begudes, (ii) la demanda final, és un dels motors de la innovació en el sector (iii) l'acció col·lectiva eficaç, la bona governança i mecanismes d'informació eficients milloren el funcionament de la cadena de valor, (iv) l'adquisició d'inputs representa una font important d'incorporació d'innovació en el sector i (v) les característiques de les empreses i del territori en el qual s'ubiquen condiciona seua comportament innovador.

La investigació ha constatat que les empreses la forma jurídica de les quals és cooperativa mostren major tendència a la innovació i que el factor proximitat a centres d'investigació i universitats és també rellevant. A més, les zones rurals no suposen obstacle addicional per a les empreses a l'hora d'emprendre activitats innovadores. En canvi, l'especialització agrària del territori mostra una influència negativa.

La política té un paper destacat en el foment de la innovació. La multiplicitat de factors i actors que intervenen en el sistema d'innovació requereix de polítiques coordinades que creen les condicions adequades per a que les empreses innoven. Estes polítiques cal que siguen integrades i que abarquen tots els aspectes que condicionen la innovació, des d'una perspectiva territorial i orientada a resultats. La selecció de prioritats, l'ús eficient dels recursos i l'establiment de sistemes de seguiment i control també han de ser considerats en el disseny de les polítiques.